

Anca Davidoiu-Roman, Mihaela Doboș,
Luminița Paraipan, Dumitrița Stoica

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ standard

Clasa a VII-a

Ediția a treia, revizuită

STRUCTURI ÎN TEXTELE EPICE.

*PROCEDEE DE LEGARE A SECVENȚELOR.

REPERE TEMPORALE ȘI SPAȚIALE

I. ÎNIȚIERE (înțelegere)

Poveste
(fragmente)

de ION CREANGĂ

Cică era odată un om însurat, și omul acela trăia la un loc cu soacră-sa. Nevasta lui, care avea copil de țâță, era cam proastă; dar și soacră-sa nu era tocmai hâtră¹. #

Întru una din zile, omul nostru iese de-acasă după trebi, ca fiecare om. Nevasta lui, după ce-și scaldă copilul, îl înfășă și-i dete țâță, îl puse în albie lângă sobă, căci era iarnă; apoi îl legănă și-l dezmerdă, până ce-l adormi. După ce-l adormi, stătu ea puțin pe gânduri și-apoi începu a se boci cât îi lua gura: „Aulio! copilașul meu, copilașul meu!“

Mama ei, care torcea după horn², cuprinsă de spaimă, zvârli fusul din mână și furca din brâu cât colo și, sărind fără sine, o întrebă cu spaimă:

- Ce ai, draga mamei, ce-ți este?!
- Mamă, mamă! Copilul meu are să moară!
- Când și cum?
- Iată cum. Vezi drobul³ cel de sare pe horn?
- Îl văd. Și?
- De s-a sui mâța, are să-l trântescă drept în capul copilului și să mi-l omoare!
- Vai de mine și de mine, că bine zici, fata mea; se vede că i s-au sfârșit mititelului zilele!

Și, cu ochii pironiți la drobul de sare de pe horn și cu mâinile încleștate, de parcă le legase cineva, începură a-l boci amândouă, ca niște smintite, de clocotea casa. # Pe când se slujeau ele, cum vă spun, numai iaca și tatăl copilului intră pe ușă, flămând și năcăjit ca vai de el.

— Ce este? Ce v-au găsit, nebunelor?

Atunci ele, viindu-și puțin în sine, începură a-și șterge lacrimile și a-i povesti cu mare jale despre întâmplarea neîntâmpată.

Omul, după ce le ascultă, zise cu mirare:

— Bre! mulți proști am văzut eu în viața mea, dar ca voi n-am mai văzut. Mă... duc în toată lumea! Și d-oiu găsi mai proști decât voi, m-oiu mai întoarce acasă, iar de nu, ba.

Așa zicând, oftă din greu, ieși din casă, fără să-și ieie ziua bună, și plecă supărat și amărât ca vai de om! #

Ce se povestește și cum se povestește

1. Lucrați pe grupe! Realizați planul simplu de idei al textului, ținând cont de fragmentele marcate cu semnul #.

2. Completează tabelul de pe pagina alăturată, alegând din planul simplu de idei ce se potrivește pentru fiecare rubrică.

3. În interiorul secvențelor narrative apar formule prin care este redată continuitatea momentelor care compun un episod. Observă exemplul

¹ hâtru – glumeț, isteț, viclan

² horn – partea de deasupra vetrei țărănești prin care trece fumul

³ drob – bulgăre

STRUCTURA OPEREI LITERARE. TEXTUL LIRIC

I. ÎNIȚIERE (înțelegere)

Ghețarul

de ION PILLAT

Răsare a Polului magică stea
Pe albe pustiuri de gheață,
Și-n noapte, de țărături cuprinse de nea
Verzi valuri vuind se agață.

Răsună ghețarul cu ropot prelung,
Când apele dau să-l pătrundă,
Prin somnul zăpezii chemări îi ajung
Rostite din undă în undă:

„— Departe e marea cu val de smarald
Spre care vâslează năierii.
Murmură talazul și-n aerul cald
Șoptesc foșnitori palmierii.

Trec păsări cu pene albastre, în stol,
Umbrind străvezia ogindă,
În cercuri răzlețe atol și atol
Se-ncearcă zadarnic s-o prindă.

Cresc poame de aur, rodesc, apoi cad
Pe iarbă culese de vânturi

În insuli grădine, ce tainice scad
Prin zări: plutoare pământuri.“

Lung geme ghețarul; să plece ar vrea
Spre marea de-a pururi senină,
Dar frigul îl leagă; a Polului stea
Îl ține cu lanț de lumină.

Și gerul trosnește de dorul etern
A soarelui țară să vadă.
Năprasnic se zbate: din albul infern
Se rupe un pisc de zăpadă.

E slobod și drumul se-ntinde spre Sud!
E slobod pe sloboda mare!
Prin spumă de valuri, cu creștetul ud
Despică o nouă cărare...

Departe, pe marea cu val de smarald
Se-nalță un sloi de ninsoare.
Fantastica navă în aerul cald
Descrește sub flăcări de soare...

Vin păsări cu pene albastre, alin
Umbrind străvezia făptură,
Pe care de-acuma cu farmec deplin
Și visul, și moartea o fură.

1. Scrie forma literară a cuvintelor:

vâslează .....
insuli .....
grădine .....

2. Găsește câte un sinonim și câte un antonim pentru următoarele cuvinte:

(a) *răsări* = → .....
          ≠ → .....
străveziiu = → .....
          ≠ → .....
răzleț = → .....
          ≠ → .....
(a) *se agața* = → .....
          ≠ → .....

IMNUL

I. INIȚIERE (înțelegere)

1. Completează următoarele enunțuri:

M-am gândit la țara mea atunci când

.....
 .....
 .....

Român fiind, cel mai mult prețuiesc

.....
 .....
 .....

Îmi place ca în țara mea să

.....
 .....
 .....

Consider că românii care fac cinste țării lor
sunt cei care

.....
 .....
 .....

Cel mai important eveniment din istoria
țării mele consider că este

.....
 .....
 .....

Deșteaptă-te, române!

de ANDREI MUREȘANU

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi în lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Înalță-ți a ta frunte și cată-n giur de tine,
Cum stau ca brazi în munte voinici sute de mii;
Un glas ei mai așteaptă și sar ca lupi în stâne,
Bătrâni, bărbați, juni, tineri, din munți și din
câmpii!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!“ strigă toți.

2. Motivează folosirea semnelor de punctua-
ție în titlul poeziei.

.....
 .....
 .....

3. Precizează modul verbal care predomină
în poezie și arată ce exprimă acesta.

.....
 .....
 .....

4. Identifică o pereche de antonime în strofa
a patra și o pereche de sinonime în strofa a zecea.

.....
 .....
 .....

5. Lucrați în perechi! Discutați despre ro-
lul titlului în construirea semnificațiilor textu-
lui. Puteți folosi și următoarele sugestii:

UNITATEA VI

Genul liric	152
Situația de comunicare monologată. Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor	158
Categorii semantice (II). Omonime. Cuvinte polisemantice. Polisemia și omonimia: asemănări și deosebiri	161
Prepoziția. Regimul cazual al prepoziției (actualizare)	164
Locuțiuni prepoziționale	167
Conjuncția (actualizare). Locuțiunile conjuncționale	169
Interjecția (actualizare)	172
Evaluare	175

UNITATEA VII

Textul nonliterar: Mersul trenurilor	179
Cererea	181
Noțiuni de sintaxă: Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază	184
Evaluare	188
<i>Recapitulare pentru teză – semestrul I</i>	193
<i>Recapitulare pentru teză – semestrul al II-lea</i>	194
<i>Recomandări de lectură pentru clasa a VIII-a...</i> <i>și nu numai</i>	195
<i>Bibliografie selectivă</i>	196